

Integraal waterproject Merkske:

Proactieve aanpak voor bedrijfsafvalwater bij landbouwbedrijven

Jef Guelinckx
Bekkensecretariaat Maasbekken

*Slotevent LEADER project
Grensboeren bewaken waterkwaliteit Merkske
22 JUNI 2022*

Europees landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

LEADER
provincie Antwerpen

Provincie
Antwerpen

Met steun van ELFPO

www.vlaanderen.be/pdpo

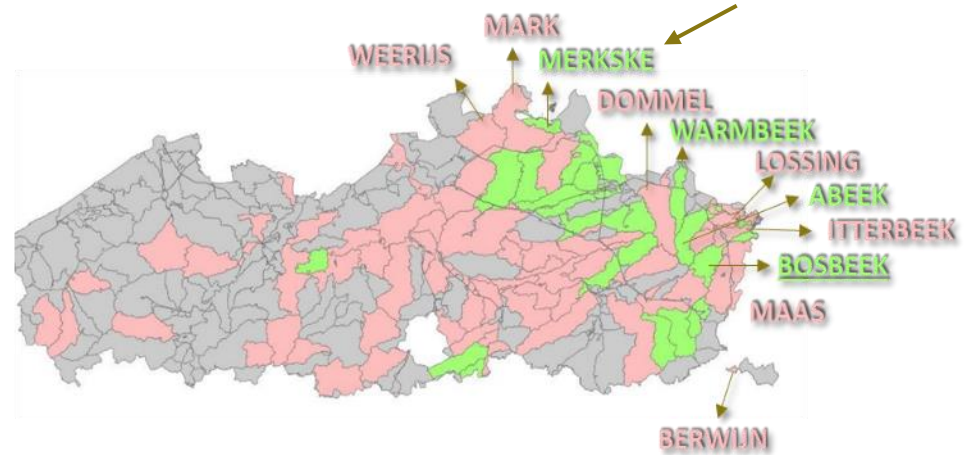
Integraal Waterbeleid
Samen werken aan water

Integraal Waterproject Merkske

Stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.

- 17 speerpuntgebieden
- 56 aandachtsgebieden

Integraal Waterproject: → Doel = watersysteem verbeteren

Analyse

Participatie

Realisatie + opvolging

Opstart 12/10/2017

1/3/2018

actielijst	actier	werkveld	steil	waterloop	stufing	initiatief aangevuld	betrokkenen	aankomst actie			opmerkingen	
								2016-2017	2018-2019	2020-2021		
1		Vervolg onderzoeksproject waterkwaliteit met focus op zijlopen (Lievebeek en Kleine Ewijn) en Wittebeek		Stroombed in Wittebeek	As, Opgelabbeek, Maasek, Kinnop	VMM		x				ispende
2	RIO	Nieuwe beschikbare info OS verrijking, huidige landgebruikswijzigingen + regeren van mogelijkheids tot biomassa productie van overstromen (v. Maasek, PS Schiedamschedijk, Brauwaertdijk, pompestation Jagerstop, Casterlooverstroom...)		Uitbeek tot Wittebeek	As, Opgelabbeek, Maasek, Kinnop	VMM, ASJF, uitzaai	Mazelen, Kinnop, As, Opgelabbeek		x			zie met actie 3
3	KU	Vervolg fase 0/1/2 studiegebied Project 2020/1: Koninklijke oude collector Buitbeek		Uitbeek tot Wittebeek	As, Opgelabbeek, Maasek	Aquafin, Kinnop	VMM	x				reelief gebied project 2014-1 regulerings 2 (overstroom As)
4	RIO	Planmatig terugslagregulering uitlenen overstromen + verbetering met gebuiste uitlenen d'Alfken + overstromenw p'valbeek gebied		Uitbeek tot Wittebeek	As, Opgelabbeek, Maasek	Aquafin, Kinnop	VMM	x				bekijken welke re-agrat maatregelen op korte termijn kunnen genomen worden bij voor project 2020/1
5	RIO	Modeste Overstrooming op Uitbeek in As: aanpak groenwaaier overstroom Eindhoven		Buitbeek	As	As		x				vang al enkele maanden; dringend op te lossen

Integraal Waterbeleid
Samen werken aan water

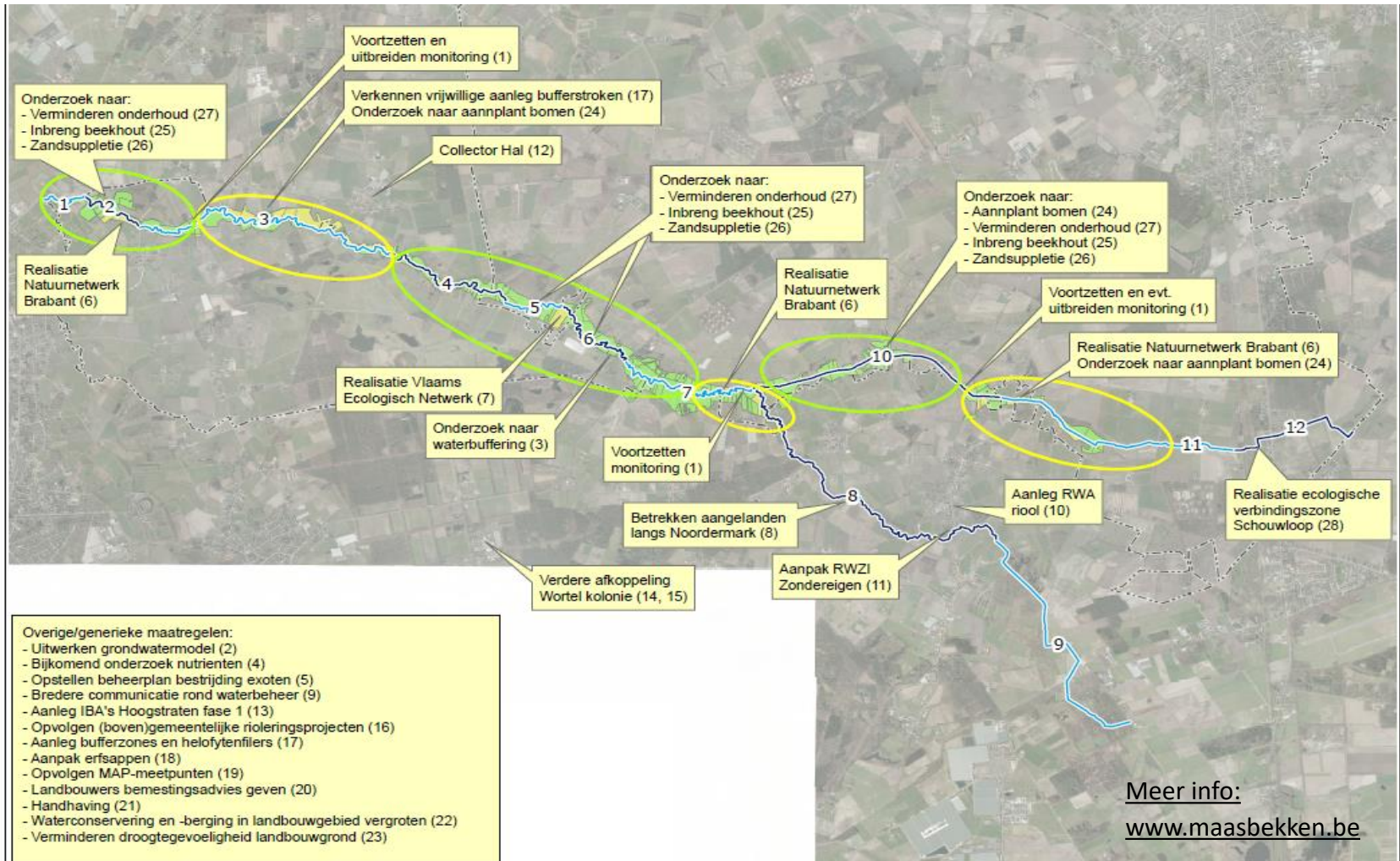
Integraal Waterproject Merkske

28 acties (VL + NL):

6: sanering huishoudelijk afvalwater: riolering Hal, Wortel Kolonie, KWZI Zondereigen, IBA,..

6: reductie landbouwemissie: sensibilisering, Beheerovereenkomsten, werking CVBB...

9: verbeteren hydrologie: set kleine ingrepen (inbreng dood hout, zandsuppleties,..) monitoring en studie + communicatie, exoten, onderzoek, ...

Actie 18: proactieve campagne bedrijfsafvalwater bij landbouwbedrijven

→ LEADER PROJECT : 'GRENSBOEREN BEWAKEN WATERKWALITEIT MERKSKE'

Aanleiding: talrijke milieu-incidenten door (accidentele) landbouwlozingen gerapporteerd bij VMM:

- Lozingen van mest(sappen)
- Lozingen silosappen
- Lozingen spoelwaters van melkinstallaties
- Afstroming vervuild hemelwater
- Incidenten bij mestverwerkingsinstallaties
- Glastuinbouw: spuiwater en opslag plantenresten (OBA)

Ersfappen: grote gevolgen voor waterkwaliteit

- *Verkennd onderzoek naar de impact van ersfappen op de waterkwaliteit, J. Vermeiren, 2016 (Thomas Moore)*

Staal weglekkende silosappen:

Zéér hoge waarden biochemische parameters

Legende: ■ geen overschrijding van de typeafhankelijke absolute milieukwaliteitsnorm
■ overschrijding van de typeafhankelijke absolute milieukwaliteitsnorm

BWO0000712										
id	bwo.nummer	VMM.nummer	datum	parameter	teken	resultaat	eenheid	MKN	Toets	Over-schrijding
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	BZV5	=	29000	mgO2/L	9	■	3222,22
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	Cl-	=	620	mg/L	180	■	3,44
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	CZV	=	48000	mgO2/L	45	■	1066,67
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	EC 20	=	9080	µS/cm	900	■	10,09
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	KjN	=	1600	mgN/L	9	■	177,78
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	N t	=	1700	mgN/L	12	■	141,67
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	NH4+	=	440	mgN/L	90	■	4,89
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	NO2-	<	0,016	mgN/L	600	■	
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	NO3-	=	71	mgN/L	15	■	4,73
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	O2	=	5,22	mg/L	3	■	
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	O2 verz	=	43,9	%	120	■	
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	oPO4	=	370	mgP/L	0,3	■	1233,33
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	P t	=	390	mgP/L	0,42	■	928,57
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	pH	=	3,61	-	6,5	■	0,56
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	T	=	7,8	°C	25	■	
21424084	INCID.0232	BWO0000712	25/03/2016	ZS	=	85	mg/L	75	■	1,13

x keer overschrijding van de MKN:

x 3200
x 1000
x 170
x 140

x 1200
x 900

= problemen voor de waterlopen:
hoge geleidbaarheid,
hoge concentraties stikstof en fosfor,
hoge organische belasting
én zuurstof weg!

- **BBT-studie: Beste Beschikbare Technieken (BBT) voor het voorkomen van afstromen van ersfappen, VITO/EMIS, 2022**

Tabel 9: Samenvatting van het concentratiebereik van de belangrijkste biochemische parameters in perssappen bij de opslag en bewaring van organisch materiaal. Het minimum en maximum van de data is afkomstig uit zes verschillende studies waar perssappen van ingekuuld gras en maïs werden onderzocht (Broos Water, 2011; Gebrehenna et al., 2014, Wunderlin et al., 2016)

PARAMETER	CONCENTRATIEBEREIK
Drogestofgehalte	2 - 10%
BZV	34 000 - 170 000 mg/l
CZV	16 000 - 81 000 mg/l
TOC	6 000 - 23 000 mg/l
Nt	2 750 - 5 000 mg/l
Pt	740 - 850 mg/l
Kt	3 400 - 5 200 mg/l
pH	3,7 - 5,8

Proactieve campagne bedrijfsafvalwater bij landbouwbedrijven

Doel:

proactieve aanpak i.p.v. reactieve aanpak!

= vervuiling voorkomen door nemen van maatregelen

→ Kleine veranderingen --> grote effecten

→ bewustwording problematiek waterkwaliteit
regelgeving

→ Landbouwers informeren, adviseren --> activeren & responsabilisering

Werkgroep: bekkensecretariaat Maasbekken, Hoogstraten, Merksplas, Baarle-Hertog, Vlaamse Milieumaatschappij, Vlaamse Landmaatschappij (mestbank), omgevingsinspectie, provincie Antwerpen, watering De Beneden Mark, Boerenbond, CVBB

Proactieve campagne bedrijfsafvalwater bij landbouwbedrijven

Hoe?

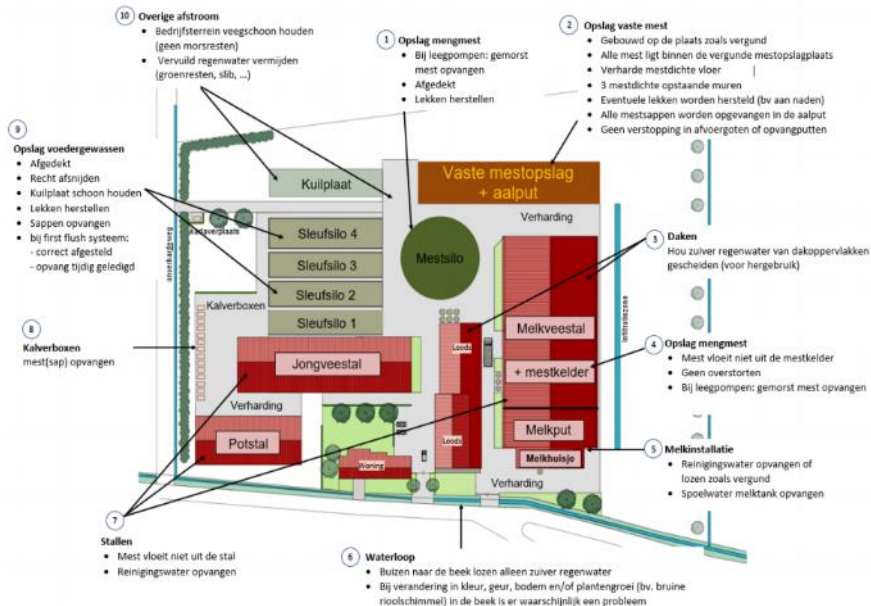
Eerste fase (najaar 2020): communiceren over problematiek, aandachtspunten + oplossingen (BBT)

- Info verspreiden: infosessies, brieven, website, contactpersoon...

- hulpmiddelen per bedrijfstype: overzichtelijke schema's rundvee, vleeskippen, legkippen, varkens, paarden, konijnen, ...

GIDS OM AFSTROMING VAN VERVUILD ERFWATER TE VERMIJDEN
AANDACHTSPUNTEN VOOR RUNDVEEBEDRIJVEN

GIDS OM AFSTROMING VAN VERVUILD ERFWATER TE VERMIJDEN
AANDACHTSPUNTEN VOOR LEGKIPPENBEDRIJVEN

2^e fase (2021-vj 2022) : persoonlijk bedrijfsadvies door extern adviesbureau

→ LEADERPROJECT 'GRENSBOEREN BEWAKEN WATERKWALITEIT MERKSKE'

Europees landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

LEADER
provincie Antwerpen

RURANT
versterkt het platteland

Provincie
Antwerpen

initiatief Merksplas, Hoogstraten en Baarle-Hertog

- persoonlijke ondersteuning landbouwers door advies op maat
- gratis dienstverlening voor landbouwers
- uniform
- Expertise van onafhankelijk adviesbureau
- vertrouwelijk advies
- meerwaarde: Bottom up aanbevelingen: inzicht in problematiek, maatregelen,...

